

De voorzitter van de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	BVE/FCI/2001/2004		12 juli 2001
Onderwerp		Doorkiesnummer	
Monitor fiscale faciliteit BBL			

Kader

Per 1 januari 1996 is de Wet Vermindering Afdracht loonbelasting en Premie voor de Volksverzekeringen (WVA) ingegaan. Deze wet heeft tot doel de werkgeverslasten voor specifieke groepen werknemers te verlichten en zo te bevorderen dat werkgevers arbeidsplaatsen ter beschikking stellen aan deze groepen werknemers (onder andere leerlingwerknemers die een beroepsbegeleidende leerweg-BBL- volgen, de zogenaamde Vermindering Onderwijs (VO)).

Na de invoering van de WVA is de monitor Fiscale Faciliteit BBL opgezet. In deze monitor worden gegevens verzameld onder Landelijke Organen voor Beroepsonderwijs (LOB's) en onderwijsinstellingen over onder andere de gevolgde opleiding, de leerovereenkomst, het leerbedrijf, de arbeidsovereenkomst en de toepassing van de afdrachtvermindering door bedrijven. In aansluiting op deze monitoring evalueert het EIM, in opdracht van het ministerie van OCenW de effecten van de fiscale faciliteit BBL. Hierbij zend ik u ter informatie het eindrapport over 1998. Ik maak van de gelegenheid gebruik om u te informeren over de stand van zaken betreffende een aantal toezeggingen uit het AO van 30 maart 2000.

Opzet

- De evaluatie van de maatregel heeft plaatsgevonden langs twee lijnen:
1. de kwantitatieve monitor, uitgevoerd door Colo en LOB's waarbij gegevens van alle leerlingen en van een steekproef van leerbedrijven zijn vastgelegd met als meetmoment 31-12-1998. De analyse van de effecten van de Vermindering Onderwijs is uitgevoerd door het EIM;
 2. aanvullend onderzoek (EIM) bij een steekproef van leerbedrijven naar:
 - a. de motieven voor het niet aanbieden van arbeidsovereenkomsten aan leerlingen op een bpv-plaats
 - b. de motieven voor het niet toepassen van de fiscale faciliteit bij

- BBL-deelnemers met een arbeidsovereenkomst
- c. verschillen tussen sectoren en branches t.a.v. de BBL en de toepassing van de WVA.

Resultaat op hoofdlijnen

De kwantitatieve uitkomsten in het rapport over 1998 dienen met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd, gezien enkele discrepanties in de uitkomsten van verschillende onderzoeken. Ik verwijs hiervoor naar de samenvatting en bijlage 1 van het rapport. Dat noopt tot enige terughoudendheid ten aanzien van beleidsmatige conclusies.

1) aantal deelnemers:

- a) De schatting van het aantal deelnemers varieert van 126.600 tot 137.000 (1997: ca. 123.300). Er is een grote hoeveelheid correcties toegepast om een benadering van de werkelijkheid mogelijk te maken, waardoor geen definitieve conclusies mogelijk zijn. Wel lijkt een lichte stijging aannemelijk.
- b) In tegenstelling tot voorgaande jaren is voor 1998 het netto-effect (= het afzonderlijke effect op de ontwikkeling van het aantal bpv-plaatsen dat kan worden toegerekend aan de fiscale maatregel) niet berekend. De belangrijkste reden hiervoor is dat de toegenomen krapte op de arbeidsmarkt het onmogelijk maakt deze berekening verantwoord uit te voeren. In een situatie van krapte op de arbeidsmarkt wordt de ontwikkeling van het aantal leerlingwerknemers niet meer bepaald door het aantal beschikbare plaatsen, maar door het aanbod van deelnemers. Het vaststellen van het effect van de fiscale maatregel is in deze situatie dan ook niet meer mogelijk op basis van de ontwikkeling van het aantal deelnemers.

2) financieel beslag

Volgens een opgave van Financiën is in 1998 een vermindering van f 307 miljoen toegepast (was f 289 in 1997); dat is een groei van 6,3%. Een deel van deze groei (2,4%) wordt verklaard door de verhoging van de maximale aftrek, de rest door een toename van het volume. Hierbij moet echter rekening worden gehouden dat in 1998 voor leerlingen jonger dan 25 jaar met een loon hoger dan 130% van het minimumloon de aftrekmogelijkheid verviel.

3) Toepassing van de WVA

Het onderzoek geeft een lichte daling van de toepassing van WVA/VO (van 80% van de leerlingen met een arbeidsovereenkomst naar 78%). Deels is dat te verklaren met het bovengenoemde vervallen van rechten voor bepaalde leerlingen.

Aanvullend onderzoek

In AO's en schriftelijke vragen naar aanleiding van vorige rapportage is gevraagd om nader onderzoek naar enkele aspecten. Ik heb het EIM opdracht gegeven dit onderzoek uit te voeren. De resultaten presenteer ik in deze paragraaf.

a. Geen arbeidsovereenkomst

In 35% van de gevallen waar een arbeidsovereenkomst ontbreekt, ligt dit hoofdzakelijk aan het bedrijf: de leerling kan niet productief worden ingezet dan wel laat de financiële situatie of de CAO het niet toe. In 20% ligt dit aan de positie van de deelnemer: hij is zelf ondernemer of meewerkend gezinslid, is elders in dienst of zou zijn uitkering verliezen. In de overige gevallen zijn de redenen zeer divers.

b. Aftrek niet toegepast

Niet gebruik van de WVA/VO wordt verklaard door administratieve achterstanden (25%) en onbekendheid (70%). Slechts in 5% van de gevallen kan er geen gebruik van worden gemaakt, bijvoorbeeld omdat de

maximale aftrek al bereikt is.

c. *Verschillen tussen sectoren*

Veel verschillen hebben te maken met het onderscheid tussen hoofd- en handarbeid. Zo volgt 90% van de deelnemers in opleidingen die vallen onder ECABO de BOL en 80% van die onder Intechnum de BBL. Het aanbieden van leerplaatsen is het best geregeld in sectoren met een lange traditie op het gebied van personeelsbeleid en het opleiden van leerlingen (bijvoorbeeld de bouw). Daar waar de looncomponenten de voornaamste kostenpost vertegenwoordigen wint de fiscale faciliteit aan betekenis (bijvoorbeeld bij Horeca en zakelijke dienstverlening).

Afspraken Algemeen Overleg

In het AO van 30 maart 2000 over de Fiscale faciliteit BBL heb ik een aantal toezeggingen gedaan. Ik wil u nu informeren hoe het daarmee staat.

1) Onderscheid MBO/HBO

Met de minister van Financiën is overlegd over de mogelijkheid op het aangifteformulier aan te geven of de VO MBO- of HBO-deelnemers betreft. Dat blijkt niet mogelijk, voornamelijk vanwege de administratieve last die dat met zich meebrengt voor de leerbedrijven.

2) Verruiming mogelijkheden kleine bedrijven

Kleine bedrijven kunnen vaak niet gebruik maken van de volledige aftrek, omdat ze te weinig belasting en premies betalen. Met Financiën is bekeken of hier iets aan te doen is. Dat blijkt echter niet goed mogelijk zonder ingrijpende en fundamentele wijziging in de fiscale wetgeving.

3) Bekendheid vergroten via NIVRA

In het AO heb ik voorgesteld om via het NIVRA meer bekendheid aan de VO te geven. Inmiddels is contact opgenomen met het NIVRA en de NovAA. Beide verenigingen zijn bereid in hun handleiding informatie over deze fiscale faciliteit op te nemen. Deze zal binnenkort geplaatst worden in de Loonbrief (NIVRA) en de Accountant Adviseur (NovAA).

4) Effect toetsloon

In 1998 is de VO bij deelnemers onder de 25 jaar beperkt tot de diegenen die minder verdienen dat 130% van het Wettelijk minimumloon, het toetsloon. Dit betrof naar schatting 13% van de deelnemers in de betreffende leeftijdsklasse. Met deze maatregel is bij benadering f 6 miljoen gemoeid. Gezien het relatief geringe effect hiervan en in het licht van het streven van het kabinet regelgeving te vereenvoudigen, ben ik van plan te onderzoeken of het toetsloon niet kan worden afgeschaft.

5) Effect verhoging urencriterium

In de motie De Vries c.s. (26 245, nr. 25) is verzocht het effect van de verhoging van het urencriterium naar 36 uur na te gaan. Weliswaar gaat deze maatregel pas in 1999 in, maar het huidige onderzoek verschaft actuele informatie over de deelnemers voor wie dit gevolgen zou hebben. Het blijkt dat voor circa 40% van de deelnemers de aftrek zal dalen, afhankelijk van de taakomvang, met maximaal 11%.

Nieuwe monitor

Vanaf de invoering van de WVA in 1996 t/m 1999 is er jaarlijks onderzoek gedaan naar de effecten van de WVA/Vermindering onderwijs. (Art. 15 WVA regelt de monitoring ervan.) Uw Kamer heeft de hieruit voortvloeiende evaluatiegegevens steeds belangstellend gevolgd. Er zijn goede redenen om de huidige werkwijze niet voort te zetten. Na vier jaar wordt het meten van het invoeringseffect erg moeilijk. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het vrijwel onmogelijk het effect van de WVA nog te meten. Bovendien bleek in de afgelopen jaren dat het met de huidige werkwijze steeds moeilijker is om betrouwbare gegevens te verzamelen. Derhalve ben ik voornemens de opzet te wijzigen:

1. Er wordt gebruik gemaakt van gegevens waarvoor geen afzonderlijk onderzoek behoeft te worden verricht:
 - a. Bekostigingsstellingen van mijn departement.
 - b. De cijfers van Financiën met betrekking tot het gebruik van de VO (financieel & aantal bedrijven dat ervan gebruik maakt).
2. Er wordt meer specifiek onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen met betrekking tot de WVA. Het betreft de volgende vraagstellingen:
 - a. mate van toepassing van de WVA bij bedrijven met BBL-deelnemers en de kenmerken van deze bedrijven;
 - b. bekendheid van de WVA (vermindering onderwijs) bij bedrijven.

- Hierbij kan volstaan worden met onderzoek op basis van een steekproef.
3. Daarnaast kunnen politiek actuele vraagstellingen in het onderzoek worden opgenomen.

De voorgestelde lijn is veel eenvoudiger dan het huidige onderzoek, kan een veel betrouwbaarder beeld geven van de situatie dan het gecompliceerde onderzoek dat in de afgelopen jaren is uitgevoerd en kost een derde van het oude onderzoek. Bovendien komen de resultaten sneller beschikbaar.

De minister van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschappen,

(drs. L.M.L.H.A. Hermans)